

УДК 332.14:338.24 (346)

Федяй Н.О., молодший науковий співробітник
Інституту економіки та прогнозування НАН України

ПРАВОВЕ ПОЛЕ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ В УКРАЇНІ

Досліджено законодавчу та нормативно-правову базу стратегічного управління економічним розвитком регіонів України, здійснена її структуризація та періодизація. Виявлено проблеми та протиріччя у сучасному правовому забезпеченні процесу стратегічного управління економічним розвитком регіонів України. Окреслено подальші напрями наукових розробок у сфері регіонального стратегічного управління¹.

Ключові слова: стратегічне управління, економічний розвиток регіонів, законодавча база, нормативно-правова база, стратегія, стратегія регіонального розвитку.

На сучасному етапі соціально-економічного розвитку України законодавча та нормативно-правова база у сфері стратегічного управління розвитком регіонів (далі – СУРР) є достатньо сформованою. Процес її створення розпочався одразу після проголошення незалежності України, що свідчить про існування сформованих традицій стратегічного управління економічним розвитком в державі. Незважаючи на це, чиновникам різних управлінських рівнів ще й досі не притаманне стратегічне мислення, на що вказує недієздатність стратегій регіонального та соціально-економічного розвитку регіонів – більшість регіональних стратегій існують як декларативний документ.

Вивчення та аналіз існуючого правового поля дозволить зробити певні висновки про об'єктивність стратегічного регіонального управління в нашій державі та надати відповідні рекомендації щодо удосконалення нормативно-правових актів.

Слід наголосити, що більшість класичних досліджень у сфері стратегічного управління та планування проводяться на мікрорівні – на рівні підприємств. Дослідження процесу стратегічного управління на регіональному рівні обумовлені необхідністю впровадження сучасного прогресивного підходу до розвитку регіонів, а саме стратегічного.

Проблемами правового забезпечення сфери стратегічного управління економічного розвитку регіонів займаються провідні вітчизняні вчені, а саме: С. Біла, О. Шевченко, В. Жук, М. Кушнір, І. Валюшко, Л. Лаврів, С. Козловський, Б. Корецький, Т. Мамрош, Л. Хомич, Б. Лисенко, К. Безручко, З. Варналій та інші. Попри вагомий науковий здобуток в цьому напрямі, досі залишаються недостатньо розкритими питання щодо законодавчого інструментарію стратегічного управління розвитком регіонів.

Метою статті є аналіз, періодизація та структуризування нормативно-правового забезпечення в сфері СУРР України. Це дозволить простежити процес формування нормативно-правового інструментарію СУРР та виявити недоліки, які перешкоджають ефективному функціонуванню законодавчої системи на сучасному етапі.

Правове поле СУРР в Україні формується за класичною схемою (рис. 1).

Проаналізувавши законодавчі та нормативно-правові акти, що регулюють процес СУРР в Україні, вважаємо за доцільне поділити їх на **дві групи** за сферою регулювання, а саме:

1) нормативно-правові акти, що регулюють процеси стратегічного управління та планування: їхньою функцією є адміністрування, регулювання питань місцевого управління та просторового розвитку;

¹ Публікація підготовлена за виконання НДР "Інструменти регулювання просторово-економічного розвитку України" (№ державної реєстрації 0111U009105).

Рис. 1. Система формування нормативно-правового поля стратегічного управління регіональним розвитком України

Джерело: складено автором.

2) нормативно-правові акти, що регулюють питання регіонального розвитку: їхньою функцією є насамперед методичне забезпечення процесів стратегічного управління розвитком регіонів України та фінансування цих процесів.

Еволюційний процес становлення законодавчої бази СУРР в Україні дозволяє виділити *декілька етапів* у кожній із груп на основі певних критеріїв, що актуальні для кожного етапу, а саме:

- політична ситуація в Україні та світі. Цей критерій не завжди на першому місці при виділенні етапів, але саме його вплив досить виразно позначається на економічному та політичному курсі країни, що, в свою чергу, чітко простежується у певних випадках;

- активність ухвалення законодавчих актів – критерій тісно пов'язаний із попереднім. Пояснюється це тим, що регулярно ухвалювати важливі нормативно-правові та законодавчі акти неможливо, цей процес повинен відбуватися поступово – певні застарілі закони, удосконалення котрих потребує часу, замінюються більш конструктивними та сучасними;

- найактуальніший критерій – зміст законодавчих актів та їхня відповідність потребам і часові. Досить часто із ухваленням певних законодавчих актів урядовці поспішають, не дослідивши (не поєднавши) вже існуючу нормативно-правову базу з тим

законом, що ухвалюється. Внаслідок таких дій закон не "працює" таким чином, як це уявлялося за його ухвалення, не виконує закладених у ньому функцій. До цього критерію також відносимо ухвалення підзаконних актів різних рівнів і зміни, які вносять до них народні депутати України.

Вказані особливості формування законодавчої та нормативно-правової бази дозволяють перейти до суті цього дослідження – структуризації та періодизації нормативно-правових актів СУРР України.

Для розуміння поступовості процесу формування правового підґрунтя стратегічного управління та планування виділимо декілька етапів на основі вказаних вище критеріїв.

Процес формування правового поля у сфері регулювання процесів стратегічного управління та планування, адміністрування, регулювання питань місцевого управління та просторового розвитку розпочався з моменту проголошення незалежності України. На I-му етапі (1996–1999 рр.) нормативно-правові та законодавчі акти регулювання процесу стратегічного управління приймалися досить регулярно. Охарактеризуємо цей етап як процес первинного впровадження основних засад сучасного правового поля, що регулює процеси стратегічного управління на регіональному рівні. Також на початковому етапі формується підґрунтя регулювання процесів стратегічного управління, оскільки в цьому випадку суб'єктом формування правового поля виступають органи місцевої влади. Перші законодавчі акти, прийняті у цій групі:

– Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" від 21 травня 1997 р. № 280 [1], в якому визначається система та гарантії місцевого самоврядування в Україні, засади організації та діяльності, правового статусу і відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування;

– Закон України "Про місцеві державні адміністрації" від 9 квітня 1999 р. № 586-XIV [2], який визначає організацію, повноваження та порядок діяльності місцевих державних адміністрацій;

– Постанова Верховної Ради України "Про Концепцію сталого розвитку населених пунктів" від 24 грудня 1999 р. [3], визначає основні напрями державної політики щодо забезпечення сталого розвитку населених пунктів, правові та економічні шляхи їхньої реалізації;

– Закон України "Про Генеральну схему планування території України" від 07 лютого 2002 р. № 3095-III, що визначає пріоритети та концептуальні вирішення планування і використання території країни, вдосконалення систем розселення та забезпечення сталого розвитку населених пунктів, розвитку виробничої, соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури, формування національної екологічної мережі [4].

Упродовж семи років у цій групі нормативно-правових актів в Україні не було ухвалено жодного! Такий млявий процес ухвалення законодавчих актів пов'язаний, на нашу думку, з політичною ситуацією в країні та економічною ситуацією у світі, (мається на увазі світова економічна криза).

Слід наголосити, що упродовж II-го етапу формування правового поля в сфері регулювання процесів стратегічного управління та планування, адміністрування, регулювання питань місцевого управління та просторового розвитку, що розпочався 2009 р. та продовжується донині, законодавчі акти ухвалюються досить систематично та регулярно. В цей період було прийнято низку важливих, довгоочікуваних законодавчих актів на основі ухвалених напередодні та які характеризуються тим, що є основою для формування державного механізму управління розвитком регіонів, а саме:

– Закон України "Про асоціації органів місцевого самоврядування" від 16 квітня 2009 року № 1275-VI [5], який продовжує процес формування інструментів регулювання стратегічного управління, розпочатий на першому етапі;

– Указ Президента України "Про Раду регіонів" від 9 квітня 2010 р. № 533/2010 [6], створену як дорадчий орган при Президентові України з метою забезпечення взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування у вирішенні питань реалізації державної регіональної політики;

– Закон України "Про підготовку та реалізацію інвестиційних проектів за принципом "єдиного вікна" від 21 жовтня 2010 р. № 2623-VI [7], який набрав чинності 01.01.2012 р. та визначив правові та організаційні засади відносин, пов'язаних із підготовкою та реалізацією інвестиційних проектів за принципом "єдиного вікна";

– Закон України "Про регулювання містобудівної діяльності" від 17 лютого 2011 р. № 3038-VI [8], який встановлює правові та організаційні основи містобудівної діяльності, спрямований на забезпечення сталого розвитку територій з урахуванням державних, громадських і приватних інтересів та є важливим законодавчим актом, що регулює процеси стратегічного управління і функціонального планування у містах;

– Постанова Кабінету Міністрів України "Про утворення робочої групи з питань удосконалення територіальної організації влади та місцевого самоврядування" від 29 лютого 2012 р. № 169 [9], якою затверджується склад робочої групи та, серед іншого, основними завданнями якої є: сприяння забезпеченню координації дій органів виконавчої влади з питань удосконалення територіальної організації влади та місцевого самоврядування; підготовка узгоджених пропозицій щодо: формування і реалізації державної політики у сфері удосконалення територіальної організації влади та місцевого самоврядування; визначення шляхів і механізмів вирішення проблемних питань, що виникають під час реалізації державної політики у зазначеній сфері; підвищення ефективності взаємодії центральних і місцевих органів виконавчої влади; удосконалення нормативно-правової бази з відповідних питань.

У другій групі нормативно-правових актів, *що регулюють питання регіонального розвитку та насамперед методичного забезпечення процесів стратегічного управління розвитком регіонів України та фінансування цих процесів*, як і у випадку з першою групою нормативно-правових актів, виділимо декілька етапів формування правового поля.

На *I-му етапі* в період з 2000 р. до 2004 р., наслідуючи досвід європейських країн, було створено відповідну законодавчу базу для організаційного та методичного забезпечення подальшого розроблення, узгодження та ухвалення "Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року". Також на цьому етапі було визначено основні задачі на наступні одинадцять років, кінцевою метою яких є наближення України до вступу в ЄС. Упродовж цього етапу було ухвалено такі нормативно-правові акти:

– Закон України "Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України" від 23 березня 2000 р. № 1602-III [10], який визначає правові, економічні та організаційні засади формування цілісної системи прогнозних і програмних документів економічного та соціального розвитку України;

– Указ Президента України "Про Концепцію державної регіональної політики" від 25 травня 2001 р. № 341 [11], головною метою якої є створення умов для динамічного, збалансованого соціально-економічного розвитку України та її регіонів;

– Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України "Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування регіональних стратегій розвитку" від 29 липня 2002 р. № 224 [12], які встановлюють єдиний порядок та основні методичні засади розроблення регіональних стратегій розвитку;

– Закон України "Про державні цільові програми" від 18 березня 2004 р. № 1621-IV [13], яким визначаються засади розроблення, затвердження та виконання державних цільових програм;

– Указ Президента України "Про Стратегію економічного та соціального розвитку України "Шляхом європейської інтеграції" на 2004 – 2015 роки" від 28 квітня 2004 р. № 493 [14], де кінцевою метою євроінтеграційного курсу України є набуття нашою державою повноправного членства в Європейському Союзі.

Упродовж 2005–2007 рр. було ухвалено два вагомні законодавчі акти – Закон України "Про стимулювання розвитку регіонів" та Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року", де було визначено долю регіонів та роль стратегічного управління регіональним

розвитком в системі державного управління – цей період і нормативно правові акти, ухвалені в ці роки, об'єднаємо у *II-й етап*. Також на цьому етапі розпочато роботу із розроблення основного інструменту реалізації Стратегії 2015 – угод щодо регіонального розвитку. Нижче наведемо законодавчі акти цього етапу:

– Закон України "Про стимулювання розвитку регіонів" від 8 вересня 2005 р. № 2850-IV [15], який визначає правові, економічні та організаційні засади реалізації державної регіональної політики щодо стимулювання розвитку регіонів і подолання депресивності територій;

– Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року" від 21 липня 2006 р. № 1001 [16] – наступний законодавчий акт, що став основним документом, який визначає інструменти регулювання та ключові проблеми регіонального розвитку, пріоритети державної регіональної політики з точки зору загальнонаціональних потреб та інтересів на період до 2015 р.;

– Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження порядку підготовки, укладення та виконання угоди щодо регіонального розвитку і відповідної типової угоди" від 23 травня 2007 р. № 751 [17], яка визначає процедуру ініціювання, підготовки та підписання угоди щодо регіонального розвитку, а також проведення моніторингу її виконання.

На *III-му етапі*, що триває з 2010 р. і досі, ухвалені нормативно-правові акти, що забезпечують методичне та організаційне виконання Державної стратегії регіонального розвитку до 2015 року та проведення моніторингу та оцінки реалізації цієї Стратегії органами місцевого самоврядування. Також на цьому етапі затверджуються законодавчі акти щодо подальшої розробки основних інституцій та інструментів реалізації стратегії, а саме:

– Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку здійснення моніторингу соціально-економічних показників розвитку регіонів, районів та міст обласного, республіканського в Автономній Республіці Крим значення для визнання територій депресивними" від 02 березня 2010 р. № 235 [18], де визначається механізм здійснення моніторингу соціально-економічних показників розвитку регіонів із метою визнання відповідної території депресивною;

– Закон України "Про засади внутрішньої і зовнішньої політики" від 01 липня 2010 р. № 2411-VI [19], яким визначаються засади внутрішньої політики України у сферах розбудови державності, розвитку місцевого самоврядування та стимулювання розвитку регіонів, а також засади зовнішньої політики України;

– Програма економічних реформ на 2010–2014 роки "Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна влада", схвалена 2 червня 2010 р. [20] розроблена на виконання поставленого Президентом України завдання із відновлення економічного зростання й модернізації економіки країни. Планувалося, що реформи будуть спрямовані на побудову сучасної, стійкої, відкритої й конкурентоспроможної у світовому масштабі економіки, формування професійної й ефективної системи державного управління, і, зрештою, – на підвищення добробуту українських громадян;

– Постанова Кабінету Міністрів України "Про запровадження проведення оцінки результатів діяльності Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій" від 9 червня 2011 р. № 650 [21], що проводиться з метою виявлення проблем та підвищення ефективності виконання управлінських рішень Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій із забезпечення здійснення своїх повноважень та виконання пріоритетних завдань, визначених Програмою економічних реформ на 2010–2014 роки "Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава";

– Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку розроблення, проведення моніторингу та оцінки реалізації регіональних стратегій розвитку" від 16 листопада 2011 р. № 1186 [22], яка встановлює єдині підходи та основні

методичні засади розроблення, проведення моніторингу та оцінки регіональних стратегій розвитку;

– Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку розроблення, моніторингу та оцінки результатів реалізації Державної стратегії регіонального розвитку" від 16 листопада 2011 р. № 1189 [23], де встановлюються основні вимоги до розроблення Державної стратегії регіонального розвитку;

– Розпорядження Кабінету Міністрів України "Про затвердження плану заходів на 2012 рік щодо реалізації Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року" від 7 грудня 2011 р. № 1237-р [24], в якому затверджується план заходів на 2012 р., серед яких у тому числі підготовка нормативно-правових актів для узгодження порядку укладення угод щодо регіонального розвитку з порядком державного стратегічного планування та формування бюджетів усіх рівнів тощо;

– Постанова Верховної Ради України "Про прийняття за основу проекту Закону України про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо створення державного фонду регіонального розвитку" від 9 грудня 2011 р. № 4160-VI [25], в якій було проголошено прийняти за основу проект Закону України про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо створення державного фонду регіонального розвитку, поданий Кабінетом Міністрів України. Внесення змін до Бюджетного кодексу України стосовно державного фонду регіонального розвитку дозволило створити ще одне джерело фінансування регіонального розвитку;

– Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку використання у 2012 році коштів державного фонду регіонального розвитку" від 21 березня 2012 р. № 312 [26], яка визначає механізм використання у 2012 р. коштів, передбачених у державному бюджеті за програмою "Державний фонд регіонального розвитку";

– Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження переліку об'єктів і заходів, що фінансуються у 2012 році за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку" від 25 квітня 2012 р. № 243-р [27].

На жаль, говорити на сучасному етапі розвитку про завершеність процесу формування правового поля у сфері СУРР, на нашу думку, ще зарано. Здійснений аналіз системи законодавчих і нормативно-правових актів, котрі були нами виділені як такі, що формують правове поле регулювання процесів СУРР, дозволяє визначити зазначене далі.

По-перше, виділені нами групи та періоди становлення нормативно-правової бази СУРР характеризуються функціональними та змістовними особливостями, а саме:

1) група нормативно-правових актів, що регулюють процеси стратегічного управління та планування: їхньою функцією є адміністрування, регулювання питань місцевого управління та просторового розвитку:

– для *I-го етапу* характерний процес первинного впровадження основних засад сучасного правового поля, що регулює процеси стратегічного управління на регіональному рівні,

– *II-й етап* характеризується тим, що є основою для формування державного механізму управління розвитком регіонів;

2) в групі нормативно-правових актів, що регулюють питання регіонального розвитку та насамперед методичного забезпечення процесів стратегічного управління розвитком регіонів України та фінансування цих процесів:

– на *I-му етапі* створено відповідну законодавчу базу для організаційного та методичного забезпечення подальшого розроблення, узгодження та ухвалення "Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року". Також на цьому етапі було визначено основні задачі на наступні одинадцять років, кінцевою метою яких є наближення України до вступу в ЄС;

– на *II-му етапі ухвалено* два вагомні законодавчі акти – Закон України "Про стимулювання розвитку регіонів" та Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року", в яких було визначено долю регіонів і роль стратегічного управління регіональним розвитком в системі державного управління;

– III-й етап характеризується забезпеченням методичного та організаційного виконання Державної стратегії регіонального розвитку до 2015 року та проведення моніторингу та оцінки реалізації цієї Стратегії органами місцевого самоврядування. Також на цьому етапі затверджуються законодавчі акти щодо подальшого розроблення основних інституцій та інструментів реалізації стратегії.

По-друге, проаналізувавши наведені вище законодавчі акти, погодимось із тим, що виникає необхідність в ухваленні деяких нормативно-правових документів, про які також згадують інші джерела [28, 29], а саме: Закон України "Про Засади державної регіональної політики", який визначатиме основні правові, організаційні, економічні, соціогуманітарні та екологічні засади державної регіональної політики для створення повноцінного життєвого середовища для людей на всій території України, забезпечення просторової єдності держави та сталого розвитку її регіонів; Концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні [30], яка підвищить спроможність органів місцевого самоврядування здійснювати регулювання і управління суттєвою частиною суспільних справ, які належать до їхньої компетенції, в інтересах населення та забезпечить права територіальних громад самостійно вирішувати питання місцевого значення, що, в свою чергу, відповідає індивідуальним принципам стратегічного управління просторово-економічним розвитком [31]; Закон України "Про адміністративно-територіальний устрій України", що законодавчо унормує поняття та засади адміністративно-територіального устрою України, рівні адміністративно-територіальних одиниць, інших територіальних утворень, порядок вирішення органами державної влади та органами місцевого самоврядування питань адміністративно-територіального устрою.

По-третє, існує певна неузгодженість термінологічної складової стратегічного управління саме за часовою характеристикою виконання стратегій. Під поняттям "програма соціально-економічного розвитку" в деяких нормативно-правових актах маються на увазі середньострокові стратегії розвитку (строком у 5 років). Уважаємо за необхідне уточнити поняття: *стратегія* – це або довгостроковий план (строк виконання якого 10–15 років) або короткостроковий план (строк виконання якого 5 років); *програма* – річний план (один рік), прописаний на основі довгострокових і короткострокових стратегій.

Також треба розуміти те, що методичні зауваження щодо формування стратегій регіонального розвитку та програм соціально-економічного розвитку повинні суттєво відрізнятися за змістом та структурою, а власне програми повинні формуватися на основі стратегій розвитку. Тому слід зауважити, що:

по-четверте, методичні рекомендації щодо формування регіональних стратегій розвитку, що діють сьогодні, мають певні недоліки:

1) ототожнюються, або не чітко визначаються поняття "регіональна стратегія розвитку", "соціально-економічна стратегія розвитку". В Україні склалася ситуація, що в деяких областях є Регіональна стратегія розвитку та Соціально-економічна стратегія розвитку (Вінницька область), які відрізняються за структурою, але не за змістом та метою. На нашу думку, стратегії регіонального розвитку та стратегії соціально-економічного розвитку мають однакове нормативно-правове підґрунтя та мету, що перед ними ставиться. Пропонуємо відійти від практики укладання стратегій соціально-економічного розвитку регіонів, зосередившись на стратегіях регіонального розвитку, які вважаємо більш конструктивними;

2) на нашу думку, при розробці програми соціально-економічного розвитку регіону також необхідно проводити GAP-аналіз (аналіз розривів), який використовують у тих випадках, коли поточні показники соціально-економічного розвитку регіону мають деякі розбіжності з запланованими в негативну сторону.

Також деякі протиріччя методичного забезпечення стратегічного планування в Україні були окреслені в роботі Л.Лаврів [32].

По-п'яте, на жаль, формування правового поля регулювання процесів СУРР відбувається досить повільно, ухвалення законів і підзаконних актів гальмується в силу того, що регіональні проблеми в перехідній, посткризовій економіці є досить особли-

вими, і майже завжди перебувають в колі гострих питань, особливо стосовно питань фінансування, зокрема, під час процесу укладання угод щодо регіонального розвитку та процесів визнання відповідних територій депресивними.

По-шосте, простежується відсутність логічної підпорядкованості стратегій регіонального та локального рівня державній стратегії, а через це і неузгодженість стратегічних цілей і завдань. Окрім змістовної частини, це виявляється у строках дії, на які приймаються регіональні та локальні стратегії розвитку (наприклад, уже прийнята стратегія до 2025 року у м. Київ, на 2011–2020 р. затверджена стратегія АР Крим), коли державна стратегія діє до 2015 р.

Слід також зауважити, що урядом країни було прийнято рішення стосовно актуалізації Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року з урахуванням всесвітньої економічної кризи та антикризових рішень на період до 2020 року. Аналіз запропонованої Міністерством економічного розвитку і торгівлі України структури проекту Державної стратегії регіонального розвитку до 2020 року (ДСРР 2020) дає можливість дати низку загальних рекомендацій:

1. Цей документ повинен бути підготовлений відповідно до чинного законодавства України, а саме: Закону України "Про стимулювання розвитку регіонів" від 8 вересня 2005 р. № 2850-IV та Постанови Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку розроблення, моніторингу та оцінки результатів реалізації Державної стратегії регіонального розвитку" від 16 листопада 2011 р. № 1189, а також мати сучасну цільову орієнтацію. Відповідно це передбачає структуру Стратегії та її зміст, якого розробники повинні дотримуватися.

2. Щодо проекту структури ДСРР 2020 необхідно висловити такі загальні зауваження: декларативність напрямів Стратегії, відірваність положень ДСРР 2020 р. від конкурентних переваг України та її регіонів.

3. Документ повинен відповідати новим стратегічним завданням розвитку держави у довгостроковій перспективі до 2020 р., забезпечити конкурентоспроможність економіки країни та підвищити якість життя населення в регіонах України на інноваційній основі, що, на жаль, не простежується у проекті структури ДСРР 2020.

На наступних етапах цього дослідження, на нашу думку, необхідно на регіональному рівні господарювання зосередитися на розробленні таких питань: по-перше, розробити сучасну систему дієвих інструментів регулювання процесом стратегічного управління в регіональному розрізі на основі вже сформованої нормативно-правової бази; по-друге, удосконалити систему моніторингу реалізації стратегій регіонального розвитку на основі якісних інтегральних показників, яка б законодавчо примусила органи виконавчої влади ефективно працювати на регіональному та місцевому рівнях.

Список використаних джерел

1. Про місцеве самоврядування в Україні [Електронний ресурс] / офіц. сайт Верховної Ради України. – Доступний з : <<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>>.
2. Про місцеві державні адміністрації [Електронний ресурс] / офіц. сайт Верховної Ради України. – Доступний з : <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/про%20місцеві%20державні%20адміністрації>>.
3. Про Концепцію сталого розвитку населених пунктів [Електронний ресурс] / офіц. Сайт Верховної Ради України. – Доступний з : <<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1359-14>>.
4. Про Генеральну схему планування території України [Електронний ресурс] / офіц. Сайт Верховної Ради України. – Доступний з : <<http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3059-14>>.
5. Про асоціації органів місцевого самоврядування [Електронний ресурс] / офіц. сайт Верховної Ради України. – Доступний з : <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1275-17>>.
6. Про Раду регіонів [Електронний ресурс] / офіц. сайт Верховної Ради України. – Доступний з : <<http://zakon2.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=533%2F2010>>.
7. Про підготовку та реалізацію інвестиційних проектів за принципом "єдиного вікна" [Електронний ресурс] / офіц. сайт Верховної Ради України. – Доступний з : <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2623-vi>>.
8. Про регулювання містобудівної діяльності [Електронний ресурс] / офіц. сайт Верховної Ради України. – Доступний з : <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3038-17>>.
9. Про утворення робочої групи з питань удосконалення територіальної організації влади та місцевого самоврядування [Електронний ресурс] / офіц. сайт Верховної Ради України. – Доступний з : <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/169-2012-n>>.

10. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України [Електронний ресурс] / офіц. сайт Верховної Ради України. – Доступний з : <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1602-14>>.
11. Про Концепцію державної регіональної політики [Електронний ресурс] / офіц. сайт Верховної Ради України. – Доступний з : <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/341/2001>>.
12. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування регіональних стратегій розвитку [Електронний ресурс] – Доступний з : <http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/ME02121.html>.
13. Про державні цільові програми [Електронний ресурс] / офіц. сайт Верховної Ради України. – Доступний з : <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/про%20державні%20цільові%20програми>>.
14. Про Стратегію економічного та соціального розвитку України "Шляхом європейської інтеграції" на 2004–2015 роки [Електронний ресурс] / офіц. сайт Верховної Ради України. – Доступний з : <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/493/2004>>.
15. Про стимулювання розвитку регіонів [Електронний ресурс] / офіц. сайт Верховної Ради України. – Доступний з : <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/про%20стимулювання%20розвитку%20регіонів>>.
16. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року [Електронний ресурс] / офіц. сайт Верховної Ради України. – Доступний з : <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1001-2006-п>>.
17. Про затвердження порядку підготовки, укладення та виконання угоди щодо регіонального розвитку і відповідної типової угоди [Електронний ресурс] / офіц. сайт Верховної Ради України. – Доступний з : <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/751-2007-п>>.
18. Про затвердження Порядку здійснення моніторингу соціально-економічних показників розвитку регіонів, районів та міст обласного, республіканського в Автономній Республіці Крим значення для визнання територій депресивними [Електронний ресурс] / офіц. сайт Верховної Ради України. – Доступний з : <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/235-2010-п>>.
19. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики [Електронний ресурс] / офіц. сайт Верховної Ради України. – Доступний з : <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/про%20засади%20внутрішньої%20і%20зовнішньої%20політики>>.
20. Програма економічних реформ на 2010–2014 роки "Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна влада", схвалена 2 червня 2010 року [Електронний ресурс] / офіц. сайт Верховної Ради України. – Доступний з : <<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/n0004100-10>>.
21. Про запровадження проведення оцінки результатів діяльності Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій [Електронний ресурс] / офіц. сайт Верховної Ради України. – Доступний з : <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/650-2011-п>>.
22. Про затвердження Порядку розроблення, проведення моніторингу та оцінки реалізації регіональних стратегій розвитку [Електронний ресурс] / офіц. сайт Верховної Ради України. – Доступний з : <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1186-2011-п>>.
23. Про затвердження Порядку розроблення, моніторингу та оцінки результатів реалізації Державної стратегії регіонального розвитку [Електронний ресурс] / офіц. сайт Верховної Ради України. – Доступний з : <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1189-2011-п>>.
24. Про затвердження плану заходів на 2012 рік щодо реалізації Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року [Електронний ресурс] / офіц. сайт Верховної Ради України. – Доступний з : <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1237-2011-п>>.
25. Про прийняття за основу проекту Закону України про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо створення державного фонду регіонального розвитку [Електронний ресурс] / офіц. сайт Верховної Ради України. – Доступний з : <<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/4160-vi>>.
26. Про затвердження Порядку використання у 2012 році коштів державного фонду регіонального розвитку [Електронний ресурс] / офіц. Сайт Верховної Ради України. – Доступний з : <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/312-2012-п>>.
27. Про затвердження переліку об'єктів і заходів, що фінансуються у 2012 році за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку [Електронний ресурс] / офіц. сайт Верховної Ради України. – Доступний з : <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/243-2012-п>>.
28. Попереднє дослідження на основі комплексного секторального підходу (КСП) – сектор регіонального розвитку в рамках Проекту "Підтримка сталого регіонального розвитку в Україні" EuropeAid/125234/C/SER/UA [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://www.ssr.org.ua/content/ukr/prjdoc/SWAP_ua.pdf>.
29. Стратегії розвитку регіонів: шляхи забезпечення дієвості. Аналітична доповідь. – К. : НІСД, 2010. – 25 с.
30. Проект Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні [Електронний ресурс] / офіц. сайт Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України – Доступний з : <http://www.minregionbud.gov.ua/index.php?option=com_k2&view=item&id=754:%>.
31. Федяй Н.О. Система принципів стратегічного управління просторово-економічним розвитком економіки України // Економіка Крима. – 2011. – № 2(35). – С. 170–174.
32. Лаврів Л. Оцінювання методичного забезпечення стратегічного планування в Україні // Наука молода : зб. наук. праць молодих вчених Тернопільського національного економічного університету. – 2008. – № 9. – С. 39–42.

Надійшла до редакції
27.02.2012 р.